

nismo pisali, koliko učiteljev se je peljalo iz njim in kolikšen je bil deficit. — Prvič, smo mi navedli natančno število vseh učiteljev. (Niste pa navedli vi ne štev. članov „Sl. Zv.“ v tajniškem poročilu in ni navedel štev. udeležencev pri zborovanju „Sl. Zv.“ v Ljubljani, Jaklič ko je rekel, „v Novem mestu jih niti toliko ni bilo kakor je nas tukaj.“ — Kje so hinavci?) Drugič smo pa mi pripravljali plačati deficit pri desetih posebnih vlakih, takih kakoršen je bil naš, če jih „Slomškariji“ prirede in četudi svoje laži navrh naloža. Lagat se ne hodi na — božjo pot!

* **Ostane besede urednikov „Slovenca“.** Duhovito opazko je napravil neki urednik „Slov.“ v štev. 194, med Jakličev govor, kjer kritikuje Ganglov govor v Novem mestu; glasi se: „(Ker je res tisti govor ena sama oslarija. Opomba uredništva.) „Slovenčev“ uredniki so se častkarstva gotovo učili pri njim priljubljenih ljudeh, v francoskih kanalih ali pa v kaki časnikarski šoli v Kalabriji!

* **Kdo kopira?** Ker se je nam očitelo da kopiramo „Slomškarije“, navajamo, da je neka učiteljica predavala na Sv. gori, o temi: Kako deluj učitelj oziroma učiteljica izven šole. — Pesek: „Na delo med ljudstvo!“ Hujše nesreče ni bilo, ker je bilo to št. 1. in 2. in 3. na programu, prazne fraze pa ne moramo prištevati k zborovanju.

* **„Slovenski učitelj“** mora biti res uboga eksistenca, ker nabirajo „Slomškariji“ že tri mesece snov za posebno izdajo, ki jo namenjajo izdati v septembru. Beračijo vsepovsod, tudi pri naprednem učiteljstvu.

* **Podrobneje se ne bomo pečali s „Slomškarijado“**, poročila kler. listov si pa spravimo kot izvirnike, ker imamo že precej tozadavne snovi zbrane in posvetimo s časom morebiti „Slomškariji“ eno brošurico, kot prolog k njih zgodovini.

* **Hujskanje v cerkvi.** Po naših cerkvah in na klerikalnih shodih pripoveduje duhovščina strmečim poslušalcem to-le: „Nekje na Dolenjskem so zborovali liberalni učitelji in tam so sklenili, da ne bodo več vzgajali mladine versko-nravno, ampak se bolj svobodno, kakor to želi socialno-demokratska načela. Branje, pisanje, računanje in molitev jim bo deveta brigla. Navadno se končavajo taka natolečavanja: „Ali bomo še dajali slovensko deco takim ljudem v pouk?“ Kdor le malo pozna te govornike na klerikalnih shodih, se nič več ne čudi takim lažem; drugače pa je, če se poslužuje duhovščina takih gorostasnih neresnic na leci. Prižnica mora vendar biti vsaj mašniku svet kraj, kjer bi se morali oznanjevati samo božji nauki. To netaktnost je zagrešil med drugimi tudi kranjski kapelan Sitar zadnji praznik med prvo sveto mašo. Najbrže ga je speljal na nečedno polje njegov tehan. Komur je znano, zakaj so morali tako hitro odkuriti iz Kranja kapelani Žvan, Hybašek in Barle, ta bo umel Sitarjeve besede, a opravičiti jih pa vendar ne bo mogel. Doslej je veljal Sitar med meščani za nekakega kavalirja in finega fanta, ki zna ob vsaki priliki tudi dostojno nastopiti. Če bo pa preveč poslušal svojega šefa, bo sigurno zgubil ta renome. Na kmetih se da marsikaj načevati, na kmetih, v mestu pa je s farbarijami malo drugače. Bolje je iti za Žvanom, Hybaškom in Barletom, pa ostati v obeh poštenih meščanov poštenjak, kakor pa iti za svojim tehanom v vsem čez drn in str. Saj Sitar prav dobro ve, da nima tehan Koblar niti med svojimi pristaši privržencev. In kaj je bilo „nekje na Dolenjskem“? V Novem mestu je zborovala Zaveza jugoslovanskih učiteljskih društev dne 6. in 7. avgusta. Na glavnem zborovanju je imel visokošolec Krivic popolnoma znanstveno predavanje o Masaryku-pedagogu, učitelj Gangl pa o § 1. državnega šolskega zakona. Svetujemo naši prečastiti duhovščini, naj pazno prečita zlasti Ganglov referat, kjer razpravlja o nalogi ljudske šole, o npravo-verski vzgoji, ki je utemeljena v svetem pismu, in o razvoju duševnih moči. Berite original, a ne potvorjenje v „Slovenca“ in „Domoljubu“, potem pridete, če imate le še malo poštenja, do drugih zaključkov! Trseglav, Lampe in drugi taki tiči bi res radi videli, da bi narodno in napredno učiteljstvo na svojih zborovanjih razpravljalo kaj protiverskega, a tega ne bodo nikdar doživeli. Poti naprednega učiteljstva so bila in ostanejo odkrita, svobodna, pa poštena. — Tako piše „Slov. Nar.“ Mi temu poročilu skoro nimamo ničesar prideti, le, da hujskanje in laž s prižnic ni versko-nravna vzgoja ljudstva.

Ali ste že pridobili našemu listu kakega novega naročnika, in ste li sami že poravnali naročnino?

Kranjske vesti.

—r— **Slučaj Stupice.** Po poročilih v časopisju se je napolila deputacija Dražgošanov v Ljubljano k dež. šol. svetu, da protestira proti premestitvi tov. Stupice iz Dražgoš. Deputacija je s seboj nesla spomenico z nad sto podpisi. — Sedaj bomo videli, kako bodo klerikale zavzemali svoje stališče napram ljudski volji. O slučaju bomo še poročali, ker sta tu dve zanimivosti. 1. Kako stališče bode zavzemal prof. Jarc z ozirom na znano afero? 2. Kakšno stališče bode zavzemal klerikalni

klub nasproti — ljudski volji. Besedo o vsem pa spregovorimo tudi v naši spomenici na ministrstvo.

—r— **Učitelji-abiturjenti iz leta 1910** praznujejo desetletnico učiteljstva v Ljubljani dne 4. septembra. Zbirališče: Hotel Tratnik. („Pri zlati kaplji“) Tovariši pridimo vsi!

—r— **Od zraka učiteljstvo ne živi.** Kakor čujemo, še sedaj ni nakazana plača suplentom za počitnice. To je že skrajna malomarnost in brezbržnost onih faktorjev, ki imajo to v rokah. Seveda, birokrat se gre zabavati na počitnice, slovenski učiteljski suplent, uboga para pa naj strada v počitnicah ali se pa zadoljuje, da plačuje obresti vseh malomarnosti šolskih organov.

—r— **Na shodih v Bell-Krajini**, je baron Schwarz strogo prepovedal govoriti o preganjanju učiteljstva in o korupciji v dež. šol. svetu, zato skrbi, da bi se pa nakazala zaostala plača suplentom, zato se nima časa zanimati. Potrpežljivost ima tudi svoje meje! „Wegen eines Lehrers“ ...

—r— **Kmetijska šola na Grmu.** Pouk se prične meseca novembra. Zimska šola obsega dva zimska tečaja, ki trajata od novembra do meseca marca, in sta namenjena sinovom kmetovalcev in živinorejcev. Letna šola se prične novembra in traja do konca oktobra in je namenjena v prvi vrsti sinovom vinorejcev. Za kmečke sinove kranjskih poljedelcev je določenih 20 prostih mest in sicer odpade 10 mest učencem zimskega in 10 mest učencem letnega tečaja. Sprejemajo se tudi učenci proti plačilu 300 K za obisk letne in 150 K za obisk zimske šole. Prošnje za ustanove je vložiti do 15. sept. t. l. na ravnateljstvo kmetijske šole na Grmu.

—r— **Ivan Hribar, župan ljubljanski.** Ljubljanska občinski svet je v svoji zadnji seji dne 30. avgusta zopet izvolil gosp. Ivana Hribarja svojim županom. — S tem se je občinski svet postavil na edinopravo stališče — v boju za avtonomne pravice občine, zoper krivično predbacivanje — kot vzroke nepotrditve in v boju proti sedanjemu sistemu dež. vlada je odgovorila z razpustom občinskega sveta. Ta se je takoj na to sešel k seji ter soglasno sklenil, da ne vložijo rekursa zoper razpust. Na ljubljanskem magistratu bo gospodaril do novih volitev vladni komisar.

—r— **Provizorna imenovanja.** Okrajni šolski svet v Postojni je premostil provizoričnega učitelja in šolskega vodjo Dominika Brica v Hotedršici v Col. Učitelja na ljudski šoli v Postojni Albina Stritarja je imenoval okrajni šolski svet v Gorici za provizoričnega učitelja na ljudski šoli v Solkanu. Novomeški okrajni šolski svet je izročil provizorično vodstvo dvorazrednice v Nižni vasi učitelju Francu Hočevanju v Ormožju. Okrajni šolski svet v Kamniku je imenoval provizorično učiteljico v Nevljah Pavlo Bregant za provizorično učiteljico na ljudski šoli na Šmartnem in učiteljico Avgusto Klančarjevo v Kamniku za provizorično voditeljico kamniške dekliske šole.

—r— **Ponesrečil je** gosp. nadzornik Turk, ko se je peljal po uradnih opravilih. Padel je tako nesrečno, da si je slomil kost v stegnu. — Gospoda nadzornika milujemo in mu želimo, da bi kmalu okreval.

Naročajte šolske tiskovine takoj, ker sedaj imamo več časa in je delo lažje, ker pri selitvi tiskarne bomo imeli druge posle in neprilike.

Štajerske vesti.

—š— **Okrajni šolski svet celjski** je na svoji redni seji dne 22. avg. sklenil, da se šoli na Teharjih dovoli še nadalje paralela in da se učitelju na celjski okoliški šoli, Josipu Žagerju dovoli dopust še eno leto v svrhu nadalje umetniške izobrazbe. Šoli na Kalobju se je dovolilo, da se preloži glavne počitnice na čas od 16. avgusta do 15. oktobra. Prov. učitelj na celjski okoliški šoli Rudolf Delakorda se je premestil na Teharje; na njegovo mesto pride s Teharji Fran Hribar.

—š— **Sulferajnska šola v St. Lenartu v Slov. goricah.** Dne 30. avgusta je bila tretja pri St. Lenartu v Slov. goricah razprava radi javnosti nemške sulferajnske šole. Že dvakrat so zadolženi šentlenski nemškutarji zahtevali, da bi jim slovenski kmetje plačevali novo nepotrebno nemško šolo, toda obakrat so slovenski župani in svetovalci zavrnili to nemško nakano. Če hočejo šentlenski nemškutarji imeti nemško šolo, potem naj si jo zidajo in vzdržujejo sami na svoje stroške. Takemu prodiranju nemškega šolstva na slov. ozemje je je potreba posvečati tudi od strani učiteljstva več pažnje in ljudstvo v tem pravočasno poučevati in opozarjati.

—š— **Zopet nemška šola na Slovenskem.** Popolnoma natihomaje je ustanovil štajerski deželni šolski svet nemško šolo v Cirkovcih za občini Cirkovci in Škale v šoštanjskem okraju. Kje so obrambena društva?

—š— **Društvo „Selbsthilfe“** na Štajerskem nam javlja: dne 6. avgusta 1910 je

umrl član Ivan Voglar, nadučitelj v Dobrni, okr. Celje. Vplačati je tedaj 84. smrtni slučaj, ker je pa to že drugi slučaj letos, se še vedno zbira vsota po umrlem P. Fetter, ki je umrl meseca decembra 1909. Vsled tega se naproša vse one, ki še niso vpslali znesek 2 K za 83 slučaj, da ga vpsolijo nemudoma na naslov: Jalas — Maribor.

—š— **Na Štajerskem** je neki župnik ondašnjemu nadučitelju krstil njegovega otroka samovoljno namesto Boris Anton — Anton Boris. Nadučiteljeva soproga je zahtevala nato osebo od župnika, da noče imeti Antona Borisa, ampak Borisa Antona, naj torej ime v krstni knjigi popravi. Ko župnik omeni, da ni v nobenem koledarju imena Boris in da mora imeti otrok ime kakega svetnika, mu odgovori naduč. soproga, da je mnogo otrok krščenih na ime Boris na prvem mestu, a za tem pa še ime kakega svetnika. Župnik obljubi nato, da se boče natančneje o tem pri sosednih župnijskih uradih informirati in eventualno imeni izpremeniti. To je tudi storil in res je bil v sosedni župnici krščen neki otrok na ime Boris na prvem mestu, a on (župnik) da ne sme sedaj več krstnih knjig popravljati. Oče prizadelega otroka pa se je na to obrnil s prošnjo na škofijski konsistorij, naj župniku ukaže izpremeniti ime otroka po želji staršev. Konsistorij pa je odstopil akt c. kr. namestniji, ki je poslala potom c. kr. okrajn. glavarstva naduč. sledeči odlok.

Bezirkshauptmannschaft N., am
An Herrn N. N., Oberlehrer in N. N.
Die k. k. Statthalterei hat laut Erlaß vom angeordnet und das hochwürdigste f. b. Ordinaria ersucht zu veranlassen, daß in den Geburts und Impfmatriken des Pfarramtes N. tom. V. pag. 153 bei dem Akte über die Geburt und Taufe des am ... in ... ehelich geborenen und am auf den Namen Anton (Boris) getauften Kindes männlichen Geschlechtes des N. N. und der N. geb. N. in der Rubrik:

„Name des Täuflings“ Nachstehendes eingetragen werde:

„Laut Erlasses der k. k. Statthalterei in Graz vom kommt dem vorstehend verzeichneten Täufling den geptlogenen Erhebungen zufolge der Vorname Boris Anton nicht Anton (Boris) zu.“

Das fürstbischöfliche N. Ordinariat hat die Durchführung der obgen Anordnung mit dem Schreiben vom angezeigt.

Der k. k. Amtsleiter

N. N.

Da je to župnika požgalo, se razume. Ko bi se nadučitelj ne pobrigal za stvar, pa bi veličastni triumfal.

Tržaške vesti.

Na Ciril Metodovo šolo v Trstu sta imenovana Slavoj Waschte, učitelj v Ljubljani, in Pavla Hočevan, učiteljica v Zagorcu.

Istrske vesti.

—i— **Podaljšane šolske počitnice.** Naučni minister je zaradi klimatičnih razmer podaljšal šolske počitnice od 9. do 17. septembra 1910 na vseh srednjih šolah in tem enakih zavodih na Primorskem; istotako tudi vsem ljudskim in meštanskim šolam, ki se nahajajo na sedežu take šole.

—i— **Pozor!** Na nemški državni gimnaziji v Pulju je razpisana supletura učitelja na pripravnici za š. l. 1910/11. Neizogibno potrebno je nekaj znanja laščine in hrvaščine ali slovenščine. Prošnje naravnost na direkcijo zavoda do 7. sept. t. l. — Na razpis opozarjamo učitelje na Primorskem.

Goriške vesti.

—g— **Goriški deželni šolski svet.** Ravnatelj državne višje realke v Gorici Viktor Slop pl. Cadenberg je imenovan za člana deželnega šolskega sveta za ostalo funkcijsko dobo.

—g— **Pripravnica za učiteljske v Tolminu.** Vsled odloka c. kr. namestništva bo vpisovanje na c. kr. pripravnici za učiteljske v Tolminu šele dne 17. septembra t. l.

—g— **Slomškarija na Sveti gori.** Z velikim trudom so zbornali goriški Slomškariji preteklo sredo kakih 50 svojih ljudi na Sveto goro. Največ je bilo brbkih učiteljev in pa prikupljivih kaplanov. — Mi nimamo proti resničnemu verskemu čustvovanju ničesar, ga spoštujemo in prepuščamo vsakomur, svobodno, a hlinavščino, ki jo hodijo ti ljudje uganjat — obsojamo! Poleg tega pa na božjih potih še nesramno lažejo in obrekujejo, po principu: „Ljubi svojega bližnjega ...“

Splošni vestnik.

Žitovnikove „Narodne pesmi I. del.“ bodo te dni dotiskane in jih priporočamo učiteljstvu, da jih razpeče. Sicer se je pa še toliko povpraševalo po njih, da smo bili že skoro v zadregi, ker se je s tiskom stvar toliko časa zavlekla. Pa sedaj tem hitreje po njih! Naročajo se v „Učiteljski tiskarni.“

Denuncijanti. „Slovenec“ št. 195 namiguje dež. šolskemu svetu, da tov. Kosec ni govoril na shodu v Belikrajini za S. L. S. Kakor smo izvedeli, je tudi nek duhovnik si nekaj notiral, z namenom, da denuncira tov. Koseca dež. šolskemu svetu. Zadnjič je „Slovenec“ denunciral glede sokolskega naraščaja tov. Blagajneja in tov. Šetino istotako dež. šol. svetu, z namenom, da se jih prične zaraditega preganjati. Le naprej z denuncijacijami, bomo v „spomenici“ vse slučaje denuncijantstva navedli in opisali postopanje in vladanje kranjske dež. vlade, ne po zakonih in paragrafi, temveč po stadiju denuncijantskih notic. — Vederemo!

Učiteljska tiskarna. „Ročni zapisnik“ je dodelan in bode kmalu dotiskan. Naroča se v tiskarni. Tovarišice in tovariše opozarjamo na „Zgodovinske učne slike“ za višjo stopnjo ljud. šol, katere je priredil Fran Marolt, učitelj v Ljubljani. Stanejo 2 K in se naročajo v založbi — „Učiteljski tiskarni“.

Za „Učiteljski konvikt.“ Gospa in g. Engelman, učitelja na C. M. šoli v Trstu: 2 K; Abiturjenti iz leta 1885, ob 25 letnici nabrali: 30 K; Gregor Leonardis, nadučitelj v Krvavem potoku v spomin na pok. svakinjo Angelo Slavec, učiteljico v Podgradu: 10 K. Skupaj 42 K. Hvala.

Kranjska deželna vlada je razpustila „Narodno Delavsko Organizacijo“. Razpust je motivirala s tem, da je vajska skupina prekorajila svoj delokrog in sicer z neko resolucijo, v kateri je izrazila solidarnost Českim organiziranim vajencem. V resoluciji je tudi baje antimilitarističen duh zaslediti. — Naša dež. vlada se izkazuje pod vodstvom barona Schwarza od dne do dne nesposobnejša. — Račun učiteljstva za njo je že precej narastel in poslata ga bode treba kmalu s „spomenico“ ministarstvu v pregled, da ga seldira. Če boče nam sreča mila v kabinetni pisarni, tedaj se izroči spomenico tudi na višjem mestu.

„Prosveta“ ima letošnji občni zbor dne 5. septembra v Ljubljani.

List brez urednikov. V Trstu je mazzinijanski list „Emanzipazione“ prenehal izhajati, ker so vsi štirje uredniki v preiskovalnem zaporu zaradi veleizdaje.

Štiri laške mladeniške organizacije v Trstu je razpustilo namestništvo. Preiskava je dognala veleizdajske priprave; za slučaj vojne z Italijo bi pripravljali prostovoljne čete.

Uničeno mesto. Ciklon je razdejal mesto Caneli v pokrajini Piemont v Italiji.

Panamski kanal odprt. Na strani atlantskega oceana je odprt panamski kanal v daljavi 5 1/2 milj. Panamski kanal bo skrajšal morsko pot iz Evrope na zapadno stran Amerike in na vzhodno stran Azije. Dolg bo 75 km, globok 11 m. Do sedaj stane delo, katero so prevzeli Zedinjene Države, 325 milijonov dolarjev.

Ženska — ministrski svetnik v Španiji. Na Španskem so poklicali v ministrsko službo grofico Emilio Pardo Bazan, ki si je pridobila za dvignjenje socialnega stanja izredno velike zasluge.

Slikar Niessen umrl. V Kolinu na Nemškem je umrl slavn nemški zgodovinski slikar prof. Ivan Niessen, pravi član dunajske akademije za vpodabljače umetnosti. Niessen je bil rojen v Kolinu na Nemškem. Njegove slike so večinoma vzete iz sv. pisemske in starogrške vsebine.

Najstarejša tiskarna na Hrvaškem Stjepana pl. Platzer v Varaždinu praznuje leto 80 letnico svojega obstanka. Ustanovil jo je leta 1820 prastari oče sedanjega lastnika Ivan pl. Sangilla-Freundsberg, ki je leta 1803 delal tudi v Kleinmayerjevi tiskarni v Ljubljani. — Hrvaško tipografsko društvo pa je te dni slavilo svojo 40 letnico.

Vpepeljevanje mrličev. Občinski svet v Nürnbergu na Bavarskem je sklenil sezidati krematorij. Bavarska vlada je pa obvestila občinski svet, da nikakor ne dopusti vpepeljevanje mrličev. Bavarci bodo torej še nadalje jedli črvi kakor tudi Avstrijci.

Slavna šolska vodstva opozarjamo na izborni tintni ekstrakt trdke Fr. Schüller, Amstetten. Naroča se pri Učit. tiskarni v Ljubljani. Več glej oglas!

Zahvala. Podpisana izraža s tem društvu „Selbsthilfe“ štajerskih učiteljev iskreno zahvalo za točno in takojšno izplačilo podpore; katere je odpadla na njo vsled smrti njenega nepozabnega soproga Iv. Voglarja, nadučitelja na Dobrni pri Celju. Ne more si drugače, kot da prav toplo priporoča vsem štajerskim kolegom pristop k temu res prekoristnemu društvu.

A na Voglar,
naduč. vdova.

Francoske pisateljice. Po najnovejšem statističnem izkazu je danes na Francoskem 3000 žensk, ki se preživljajo s pisateljevanjem. Med to ogromno armado je 1500 žensk, ki pišejo romane in knjige za mladino; 300 se jih bavi s pedagogičnim pisateljevanjem in 300 jih zлага pesmi. Francosko pisateljsko društvo šteje polovico teh žensk za svoje članice, pri zvezi dramatičnih avtorjev je 60 pisateljic. Med žurnalisti je 360 zastopnic ženskega spola, toda 340 od teh piše samo v modistične liste ali pa v rubriko za modo pri dnevnikih. S pravo žurnalistiko se torej bavi